

Fællesskabsmodellen – en svensk model i Ballerup

Baggrundsnotat

Ballerup Kommune, december 2016

Indledning

Den politisk vedtagne Børne- og Ungestrategi *Fællesskab for alle – Alle i fællesskab* handler om det fælles børnesyn i Ballerup Kommune. Børnesynet går ud på, at alle børn og unge skal opleve sig som betydningsfulde deltagere i fællesskaber, hvor individuelle forskelle opfattes som en styrke.

Børnesynet hviler på et systemisk anerkendende fundament. Det betyder, at ingen fænomener kan forstås isoleret. Hvis et barn er i mistrivsel, kæder den systemiske tænkning fænomenerne sammen og tilbyder rum til systematisk refleksion, hvor udfordringer, temaer og problemer kan og skal undersøges fra flere forskellige positioner og perspektiver til gavn for alle børn og unges trivsel, udvikling og læring. Den systemiske tænkning er central både for visionerne på dagtilbudsområdet, skole og klub og i arbejdet med udsatte børn og unge.

Børne- og Ungestrategien udgør således fundamentet for alle fagprofessionelle, der arbejder med børn og unge i Ballerup Kommune. Strategien omsættes ved hjælp af to specifikke indsatser: Fællesskabsmodellen (tidligere omtalt som "Sverigesmodellen") og Ballerups Analyse af Læringsmiljøer.

Omsætning

Fællesskabsmodellens fokus er det tidlige forbyggende arbejde, og den tætte kontakt til de børn og familier, der i kortere eller længere perioder har brug for specialiserede tilbud

Med vedtagelsen af Budget 2017 blev der bevilget kr. 6 mio. til ansættelsen af yderligere 12 socialrådgivere. De 12 nye socialrådgivere er blevet ansat til tiltrædelse i Familieteamet den 1. februar 2017. Ansættelsen af de 12 socialrådgivere betyder, at en socialrådgiver i Familieteamet i stedet for at være rådgiver for omkring 35 børn, fremover skal være rådgiver for omkring 20 børn. Det giver den enkelte socialrådgiver mulighed for en hyppigere opfølgning og tættere kontakt til de enkelte børn og deres familie, som der er gode erfaringer med fra bl.a. Sverige, Herning og Hvidovre.

Mål

For at samle indsatsen i Fællesskabsmodellen er der udarbejdet en forandringsteori, der indenfor de tre spor beskriver mål og handlingerne til at opnå disse.

- At der sker en tidlig og koordineret opsporing af børn og unge i begyndende mistrivsel, så der hurtigt og fleksibelt kan iværksættes forebyggende indsatser
- At familien og dens netværk involveres fra starten og er en afgørende del af løsningen for at sikre barnets og den unges sundhed, trivsel, udvikling og læring
- At specialiserede tilbud hele tiden vurderes i forhold til at bringe barnet og den unge tættere på det almene område.

Med Fællesskabsmodellen er målsætningen på langt sigt, at børn og unge og deres familier sikres deltagelsesmuligheder i skole, fritidsliv og arbejdsmarked med sigte på et selvstændigt liv og selvforsørgelse. Centralt i modellen står samarbejdet mellem familien og dens netværk og de fagprofessionelle.

Pejlemærkerne, der skal vise, at indsatsen er på rette vej, kan vises ved:

1. § 11-tilbudsviften (forebyggelsestilbud) fremstår mere tydelig, er velbeskrevet og imødekommer behovene. Center for Børne- og Ungerådgivning skal styrke opsporingen af børn i begyndende mistrivsel.
2. Tilbudsviften af hjemmebaserede indsatser skal udvides med tilbud der imødekommer alle behov, herunder specielt tilbud der grænser op til en mere indgribende indsats.
3. Den relative fordeling mellem det indgribende og det forebyggende område skal i 2017 ændres i retning af det forebyggende område i forhold til 2016.

Tilblivelsen af indsatsen

Fællesskabsmodellen er udviklet i samarbejde med en referencegruppe bestående af medarbejdere, ledere og de faglige organisationer BLF og BUPL. Disse møder har medvirket til at kvalificere udviklingsopgaverne i forbindelse med implementering af Fællesskabsmodellen.

Organisering af indsatsen - Fællesskabsmodellen

Overordnet inddeles indsatsen i Fællesskabsmodellen i tre spor:

1. **Tidlig og tæt på**, som er den forebyggende og tidligt opsporende indsats. Hvert distrikt bemannes af et tværfagligt sammensat team bestående af Forebyggende Socialrådgiver, PPR og sundhedsplejerske, der har kompetence til at vurdere og iværksætte forebyggende indsatser i samarbejde med skoler, klubber og institutioner
2. **Tæt på familien**, som er det tætte samarbejde med familien, der modtager hjemmebaserede indsatser. Socialrådgiveren i Familieteamet får færre sager, og dermed mulighed for at rykke tættere på familien og dens netværk, for at kunne følge op på de hjemmebaserede foranstaltninger senest hver 3. måned.
3. **Tæt på anbringelsen**, som er det tætte samarbejde med familien og anbringelsessted, hvor barnet er anbragt udenfor hjemmet. Socialrådgiveren får med en jævnlig opfølgning hver 6. uge mulighed for at følge udviklingen i anbringelsen tæt, og sikre, at der kontinuerligt sammen med skole, klub og/eller institution samarbejdes målrettet for, at barnet kommer tættere på almenområdet.

Intern organisering

Internt i Børne- og Ungerådgivningen (C-BUR) organiseres Fællesskabsmodellen med:

- Et team bestående af forebyggende socialrådgivere, der arbejder med den tidlige opsporende indsats
- En smal Front, der arbejder med de underretningssager, der kommer ind og kræver øjeblikkelig stillingtagen
- Et Familieteam som sammen med PPR fordeles i fem grupper, der matcher de fem skole/dagtilbuds-distrikter. I distriktsinddelingen indgår også Sundhedsplejen, som deltager i distriktsmøderne.

De forebyggende socialrådgivere fordeler sig i de 5 skole/dagtilbudsdistrikterne, således, at der i Baltorp-distriktet er to forebyggende socialrådgivere og 1 forebyggende socialrådgiver i hvert af de øvrige distrikter.

Med denne forebyggende funktion styrkes den tidlige opmærksomhed på børn og unge, så eventuelle bekymringer tages i tide. De forebyggende socialrådgivere arbejder i feltet mellem det almene pædagogiske og det specialiserede myndighedsområde. På den måde fungerer de som brobyggere imellem de to områder. De indgår i det forpligtende samarbejde med distriktsteamet både indenfor centeret og med distriktets skoler, dagtilbud og klubber, så de derigennem sikrer en tidlig inddragelse af familien og dens netværk.

Front/modtagelsen fastholdes, men som et mindre team med det mål fortsat at sikre at alle indkomne underretninger screenes indenfor 24 timer, hvilket er et lovkrav i henhold til Serviceloven (Overgrebspakken). Frontens funktion er således en sikring af screeningen samt modtagelse af akutopkald, som der skal ageres og koordineres på.

Familieteamet inddeles efter de fem skole-/dagtilbudsdistrikter. Inddelingen sker efter et socioøkonomisk indeks. Socialrådgiverne i de fem distrikter arbejder insisterende tværfagligt i distrikterne med PPR, Sundhedsplejen, Center for Skoler, Institutioner og Kultur og øvrige relevante samarbejdspartnere. Kerneopgaverne i Familieteamet er Servicelovens bestemmelser indenfor kapitel 11, som indeholder både råd og vejledning, vagtopgaver i et mindre omfang, gennemførelse af børnefaglige undersøgelser, iværksættelse af foranstaltninger og opfølgning på handleplaner og inddragelse af familiens netværk. Målet er varige løsninger i familien.

Handicapteam Sager med handicapkompenserende ydelser løses i handicapteamet.

Familieplejen vil fortsat bestå af 5 familieplejekonsulenter, hvis kerneydelse er matchning af barnet/den unge, der skal anbringes udenfor hjemmet og den rette plejefamilie/opholdssted/institution. Herudover vil Familieplejen have en særlig opgave som netværkskonsulenter, der afdækker barnets/den unges netværk med henblik på nære løsninger i barnets/den unges eget netværk.

Familiehus og Ballerups Ungdomspension, herunder DUT og Turbo fortsætter, men vil i forhold til analyse af nuværende og kommende Tilbudsvifte bidrage aktivt med indspil til ændrede og nye tiltag.

Mødestruktur

Der er udarbejdet en fælles mødestruktur, der sikrer det stærke tværfaglige samarbejde mellem dagtilbud, skoler, klub, sundhedsplejen, PPR og det sociale område. Mødestrukturen er nærmere beskrevet i bilag 1, og omhandler de nødvendige mødefora både for at kunne omsætte Ballerups Analyse af Læringsmiljøer (BAL) og Fællesskabsmodellen. Omsætningen af Fællesskabsmodellen sker blandt andet i de mange forskellige mødefora, der foregår med og omkring barnet og dens familie. Mødestrukturen medvirker til stadig opkvalificering og udvikling af inkluderende fællesskaber samt en styrkelse af det tværfaglige samarbejde.

Møderne er tæt knyttet til indsatsstrappen. Der er lagt vægt på at inddrage skolens, klubbens, dagtilbuddets og nærmiljøets stemme i arbejdet med at kvalificere et eventuelt mere indgribende tilbud, der for en stund tænkes nødvendigt for at sikre et barns fortsatte trivsel og udvikling. Derfor er de møder, der traditionelt afholdes indenfor myndhedsområdet, tænkt igennem i forhold til Børne- og Ungestrategiens fokus på barnets ret til deltagelse i de almene fællesskaber og designet med et fokus på hele tiden at sikre tilbageslutning samt fokus på hvilke handlinger, der er nødvendige for at muliggøre dette.

Nedenfor ses en kort beskrivelse af de forskellige møder og aktiviteter, der har en direkte kobling til Fællesskabsmodellen.

Front, Forebyggende socialrådgiver, Familieteam sagsbehandler

Hvert distrikt afholder et ugentligt møde, hvor de indkomne underretninger gennemgås med henblik på afklaring af, om underretningen giver anledning til, at der igangsættes en børnefaglig undersøgelse. I modsat fald vil den forebyggende socialrådgiver arbejde videre med sagen som en forebyggende opgave i almenområdet.

Deltagerkreds:

En forebyggende socialrådgiver, Frontens personale og repræsentation fra Familieteamet ved en socialrådgiver.

Familiemøde

Familiemødet afholdes i forbindelse med udarbejdelse af en børnefaglig undersøgelse og sikrer rådgiveren let adgang til nødvendige informationer. Det betyder samtidig, at øvrige professionelle kan bidrage direkte med relevant viden i mødet.

Mødet samler de vigtigste private og professionelle personer i familiens netværk. Mødet har en løsningsorienteret tilgang og udforsker forestillingen om en ønsket fremtid; hvad er det, der ønskes forandret? Familiemøderne er også ressourceorienterede; hvem, er det, der kan bidrage og med hvad?

Familiemødet afholdes ligeledes i forbindelse med overvejelse om behov for en foranstaltning eller i forhold til at følge op på, om foranstaltning og handleplan stadig er relevante og meningsfulde.

Deltagerkreds:

Familien og dens netværk deltager aktivt fra start og er med til at identificere

relevante deltagere i mødet: Socialrådgiver, samarbejdspartnere, personer fra netværket m.fl.

Det Kreative råd

Det Kreative Råd er et ressourcefokuseret og handleorienteret forum, der har til opgave at afsøge alternative løsningsmuligheder. Det Kreative Råd forholder sig til alle opgaver, hvor et specialiseret tilbud overvejes, herunder anbringelse af et barn/en unge udenfor hjemmet samt følger ligeledes de børn og unge, der er visiteret til et specialiseret tilbud, med henblik på at vurdere indsatsen og overveje alternative løsningsforslag, samt mulighed for tilbageslutning.

Deltagerkreds

Det Kreative Råd er et fast mødeforum, der etableres i hvert distrikt og det er Distrikts-ledergruppen sammen med den forebyggende rådgiver, en rådgiver fra familieteamet, en psykolog, en sundhedsplejerske, en repræsentant fra Ungeafsnittet, en repræsentant fra Ungdomspensionen og Familiehuset, der deltager i Det Kreative Råd.

Anbringelses- og efterværnsudvalget

Når det efter en forelæggelse i Det Kreative Råd vurderes, at hjemmebaserede indsatser ikke er tilstrækkeligt til at sikre barnets/den unges udvikling og trivsel, forelægges sagen Anbringelsesudvalget. Udvalget tager stilling til, om der foreligger et anbringelsesgrundlag. I bekræftende fald meddeles tilsagn til socialrådgiveren om i samarbejde med Familieplejen at finde det rigtige anbringelsessted.

Deltagerkreds:

Centerchef, socialafsnitsleder, en repræsentant fra Familieplejen og to socialfaglige ledere. På samme måde forelægges en sag om muligt efterværn for den unge, der fylder 18 år.

Visitationsudvalget for anbragte børn og unge

Når der er truffet beslutning om anbringelse forelægges sagen for dette særlige visitationsudvalg i forhold til visitering til skoleplacering i anbringelsesperioden.

Deltagerkreds:

Distriktsskoleledelsen, repræsentanter fra PPR.

Interne møder i det specialiserede myndighedsområde

Internt i Socialafsnittet vil der blive afholdt en række fagmøder, der understøtter mindsettet i Fællesskabsmodellen og har fokus på Signs of Safety. Signs of Safety er den metode, socialrådgiverne bruger i arbejdet med børn i udsatte positioner. Der vil også blive foretaget en tæt økonomisk opfølgning.

Generelt for alle de nye møder er, at de er centreret omkring fokus på opgaven og søger at bringe samarbejdet tættere på praksis og sikre en mere handleorienteret tilgang. Møderne markerer et skift fra et samarbejde, der i høj grad er bundet op omkring konkrete børn og unge, til i stedet at være et redskab i den fortsatte udvikling af praksis, hvor medarbejdere tæt på opgaven oplever, at der er nogen at dele opgaven med, og som er parate til at indgå i et forpligtende samarbejde med fokus på praksisudvikling og en udvikling af det fælles mindset. Det bidrager til, at

alle enheder og medarbejdere på hele børne- og ungeområdet oplever både at stå sammen og stå mere kompetente i forhold til de opgaver, vi sammen skal løse.

Implementeringsplan

Med afsæt i forandringsteorien er der for første kvartal i året udarbejdet en konkret implementeringsfase:

Periode 1. januar 2017 – 31. marts 2017:

Distriktsinddeling af Familieteamet og de forebyggende socialrådgivere

Temaformiddag 2. januar 2017. Fokus på fordeling af medarbejdere og fordeling af sager til de fem distrikter.

Kick-off Fællesskabsmodellen

4. januar 2017 afholdes kick-off seminar i for alle medarbejdere i Center for Børne- og Ungerådgivning. Ledelsen giver en status – og der arbejdes efterfølgende i grupper omkring mindset, mødestruktur, metodevalg, succeskriterier og mål.

Intropakke 1. februar 2017

Introprogram til alle nyansatte socialrådgiver. Intropakken indeholder introduktion til Fællesskabsmodellen og undervisning i metodevalget Signs of Safety (SOS), introduktion til mødestruktur og samarbejdspartnere. Introduktion til SB-SYS.

De nye socialrådgivere i Familieteamet introduceres for deres sager efter de første to uges introforløb.

Indførelse af ny bevillingsstruktur 1. februar 2017

Ny smidig bevillingsstruktur iværksættes samtidig med at der allerede er iværksat tiltag omkring ledelsestilsyn og tæt opfølgning på økonomi.

Opstart af ny mødestruktur 1. marts 2017

Mødestrukturen, som har den direkte kobling til Fællesskabsmodellen (og som er beskrevet i bilag 1) startes op.

Kompetenceudvikling

Repetition af metoden Signs of Safety (SOS) for nuværende ansatte.

Kursusvirksomhed udvikles i samarbejde med leverandør på SOS i forhold til Socialafsnittet. I 1. Kvartal afholdes inspirations- lærings- og øvedage i forhold til tænkningen i Indsatstrappen.

Familieplejen gennemgår forløb omkring opsporing af barnet/den unge/familiens netværk i forhold til langt mere brug af netværket for bedre at kunne sikre forbliven i eget miljø, dagtilbud, skole m.m.

Tilbudsvifte – januar 2017

Nuværende tilbud i Center for Børne- og Ungerådgivning afdækkes i forhold til om der er noget, der skal ændres, udgå eller udvides. Dette arbejde sker med henblik på at være afsættet for arbejdet omkring kommende tilbudsvifte med politisk forelæggelse i maj 2017.

Generelt

I 2017 sættes der fortsat fokus på læring for hele Center for Børne- og Ungerådgivning i forhold til metoderne BAL og SOS, Der sættes også fokus på mestring af Fællesskabsmodellens tre indsatsområder: Tidlig og Tæt på, Tæt på Familien og Tæt på Anbringelsen. Der arbejdes med nye roller og nye måder at arbejde med netværket på med afsæt i Børne- og ungestrategien og det fokus at børn og unge bliver livsduelige.